

***KOMUNITNÝ PLÁN
SOCIÁLNYCH SLUŽIEB
OBCE HALIČ
2017 - 2022***

Príhovor starostu obce Halič

Vážení občania,

prihováram sa k Vám aj touto cestou a to predstavením Komunitného plánu sociálnych služieb obce Halič, ktorý bol spracovaný v tomto roku v zmysle Zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách, ktorý je platný od 1.1.2009. Komunitný plán je metóda, pomocou ktorej môžeme plánovať obsah a rozsah sociálnych služieb tak, aby zodpovedali špecifikám našej obce a potrebám našich občanov. Našou snahou je, aby sme postupne v ďalšom období zabezpečovali úlohy a ciele stanovené v Komunitnom pláne sociálnych služieb. Vďaka komunitnému plánu sa nám bude dariť adresnejšie a efektívnejšie využívať financie obecného rozpočtu pre skvalitnenie sociálnych služieb tam, kde je to potrebné a dôležité. Dokument je podkladom nielen pre odborníkov, ale pre všetkých obyvateľov obce.

Preto všetkým realizátorom a poskytovateľom sociálnych služieb želám veľa úspechov pri mobilizácii zdrojov v obci a naplnenie spoločne plánovaných zámerov v obci.

Juraj Machava
starosta obce

OBSAH

Úvod	
1. Východisková situácia poskytovania sociálnych služieb	5
1.1. Právny rámec poskytovania sociálnych služieb	5
1.2. Úlohy a kompetencie obce v zmysle platných sociálnych zákonov	6
2. Analytická časť	
2.1. Analýza sociologických a demografických údajov	12
2.2. Obyvateľstvo	14
2.3. Školstvo	16
2.4. Služby	17
2.5. Nezamestnanosť	18
2.6. Cieľové skupiny komunitného plánu	19
2.6.1. Seniori	19
2.6.2. Nezamestnaní a zamestnanci s nízkym vzdelaním	21
2.6.3. Deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia	22
2.6.4. Zdravotne postihnutí občania	23
2.6.5. Osoby ohrozené sociálnym vylúčením	24
2.7. Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb	26
2.8. Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb	27
2.9. SWOT analýza v sociálnej oblasti	28
3. Strategická časť	
3.1. Strategické ciele komunitného plánu	29
3.1.1. Strategické ciele pre cieľovú skupinu seniori	29
3.1.2. Strategické ciele pre cieľovú skupinu nezamestnaní a zamestnanci s nízkym vzdelaním	30
3.1.3. strategické ciele pre cieľovú skupinu deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia	31
3.1.4. Strategické ciele pre cieľovú skupinu zdravotne postihnutí	32
3.1.5. Strategické ciele pre cieľovú skupiny osoby ohrozené sociálnym vylúčením	33
4. Monitorovanie a hodnotenie komunitného plánu	34
Záver	
Prílohy	

Použitá literatúra:

- Národné priority rozvoja sociálnych služieb – MPSVR SR (2009)
- Mini príručka pre komunitné plánovanie sociálnych služieb – Woleková - Mezianová, SOCIA (2004)
- Zákon NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších právnych predpisov
- www.statistics.sk
- www.obechalic.sk
- Národný strategický referenčný rámec – základný strategický dokument SR, na základe ktorého Slovenská republika môže využívať zdroje z fondov EÚ v programovom období 2007 – 2013 a Partnerská zmluva 2014 - 2020
- Programové vyhlásenie vlády 2016 – 2020
- Revidovaný národný akčný plán
- Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 – 2015 na roky 2011 – 2015
- Stratégia rozvoja sociálnych služieb Banskobystrického samosprávneho kraja
- Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2012 – 2015

Úvod

Vývoj spoločnosti zavádza do praxe nové pojmy, nové technológie, nové prístupy. Celá spoločnosť prechádza vývojovým procesom, ktorý si vyžaduje pulz doby. V tejto súvislosti sa do praxe zavádza aj pojem „komunitné plánovanie“, hoci jeho obsah rozhodne nie je novinkou.

Zmyslom komunitného plánovania najmä v obciach je aktivizácia obyvateľstva a skvalitnenie poskytovania sociálnych služieb spoločným, koordinovaným postupom. Výsledkom komunitného plánovania by mala byť odpoveď na otázky typu:

- Aké sociálne služby treba vytvoriť?
- Aké sociálne skupiny potrebujú zvýšenú starostlivosť?
- Aké má obec ľudské, materiálne a finančné zdroje na poskytovanie sociálnych služieb?

Cieľom komunitného plánovania je najmä posilňovanie sociálnej súdržnosti všetkých obyvateľov obce a predchádzanie sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii jednotlivcov a skupín. Komunitný plán obce sa vypracúva v súlade s národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb s ohľadom na miestne špecifiká a potreby. Stratégia rozvoja sociálnych služieb obce v predpokladanom komunitnom pláne zahŕňa v sebe aktualizáciu kompetencií podľa novej legislatívy zákona o sociálnych službách, ktorý značne rozširuje pôsobnosť obce a prioritne podporuje rozvoj:

- zvyšovania kvality poskytovaných sociálnych služieb,
- komunitných a terénnych služieb,
- sociálneho poradenstva, prevencie a krízovej intervencie,
- odborného a osobného rastu zamestnancov v sociálnych službách.

Zmyslom komunitného plánovania je taktiež aktivizácia obyvateľstva a skvalitnenie poskytovania sociálnych služieb spoločným koordinovaným postupom, posilňovanie sociálnej súdržnosti všetkých obyvateľov obce a predchádzanie sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii jednotlivcov a skupín. Hlavným zámerom realizácie komunitného plánu sociálnych služieb je spokojnosť občanov s poskytovanými službami obci, zvýšenie kvality života, aktívny záujem ľudí o udržateľnosť a rozvoj komunity obce.

1. Východisková situácia poskytovania sociálnych služieb

1.1. Právny rámec poskytovania sociálnych služieb

V roku 2008 pristúpilo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR k zásadnej zmene pri poskytovaní sociálnych služieb v Slovenskej republike. Prijatím zákona NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2009 sa stanovili nové postupy a formy poskytovania sociálnych služieb. V zákone o sociálnych službách sú podrobne upravené povinnosti poskytovateľa sociálnej služby. Ide napríklad o povinnosť poskytovateľa sociálnych služieb vypracovať a dodržiavať procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnych služieb tzv. štandardy kvality.

Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do 5 skupín v závislosti od povahy nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené:

1. sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb (nocľaháreň, útulok, domov na pol ceste, nízko prahové denné centrum, zariadenie núdzového bývania),
2. sociálne služby na podporu rodiny s deťmi (pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života, zariadenie dočasnej starostlivosti o deti, nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu),
3. sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku (zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, denný stacionár, opatrovateľská služba, prepravná služba, sprievodcovská a predčitateľská služba, tlmočnícka služba, sprostredkovanie osobnej asistencie, požičiavanie pomôcok),
4. sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií),
5. podporné služby (odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, denné centrum, integračné centrum, jedáleň, pracovňa, stredisko osobnej hygieny).

Sociálna oblasť súvisí s dokumentmi vyššej úrovne a to:

- Národný strategický referenčný rámec – základný strategický dokument SR, na základe ktorého Slovenská republika môže využívať zdroje z fondov EÚ v programovom období 2007 – 2013 a Partnerská zmluva 2014 - 2020
- Programové vyhlásenie vlády 2016 – 2020
- Revidovaný národný akčný plán
Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 – 2015 na roky 2011 – 2015
- Stratégia rozvoja sociálnych služieb Banskobystrického samosprávneho kraja
- Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2012 – 2015

Štát priamo v § 83, odsek 2 zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách ukladá obci vypracovanie a schválenie komunitného plánu sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadní miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných na území obce a určí personálne, finančné, prevádzkové a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

MPSVR SR v júni 2009 vydalo Národné priority rozvoja sociálnych služieb ako záväzný dokument, vypracovaný v súlade so zákonom slúžiaci ako nástroj štátnej politiky rozvoja sociálnych služieb a taktiež systémovým vyjadrením záujmov, úloh a podporných opatrení vlády SR v tejto oblasti. Národné priority rozvoja sociálnych služieb sú odzrkadlením reálnej situácie poskytovania sociálnych služieb v SR (najmä ich nedostupnosť, nedostatočné materiálne technické zabezpečenie, personálne podmienky poskytovania sociálnych služieb) a vychádzajú z potrieb identifikovaných v rámci SR a zároveň z priorít Európskeho spoločenstva (dostupnosť, prístupnosť sociálnych služieb, ich finančná udržateľnosť).

Jedným z prierezových princípov národných priorít je deinštitucionalizácia sociálnych služieb a postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb a prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu) a podpora poskytovania terénnych a ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom.

Rozvoj sociálnych služieb je jedným z predpokladov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, a preto je nevyhnutné, aby obec zohľadňovala rozvoj sociálnych služieb v súlade so stanovenými národnými prioritami.

1.2. Úlohy a kompetencie obce v zmysle platných sociálnych zákonov

Kompetencie obcí v sociálnej oblasti sú rozsiahle a dotýkajú sa všetkých oblastí sociálneho zabezpečenia. Obec má nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately a najmä v oblasti sociálnych služieb.

Sociálnu problematiku rieši najmä nasledujúca legislatíva SR:

- zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách
- výnos MPSVaR SR z 8.12.2010 č. 544/2010 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MPSVaR SR
- zákon 305/2005 Z. z. o sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kurately
- zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine Z.z., doplnený zákonom č. 175/2015 Z.z.
- zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa, po novele 433/2013 Z.z. s účinnosťou od 1.2.2014
- zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi v znení neskorších predpisov

Miestna legislatíva:

- všeobecné záväzné nariadenia obce, ktoré sa týkajú sociálnej problematiky
- zásady poskytovania finančnej pomoci

Zákon o sociálnych službách č. 448/2008 Z. z. a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov podľa § 80 dáva obci tieto hlavné kompetencie a úlohy:

Obec -

a/ vypracúva, schvaľuje Komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode

b/ utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja

c/ je správnym orgánom v konaniach o

1. odkázanosti na sociálnu službu:

- v zariadení pre seniorov
- v zariadení opatrovateľskej služby
- v dennom stacionári
- v odkázanosti na opatrovateľskú službu
- v odkázanosti na prepravnú službu
- a ďalšie

d/ vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu

e/ poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie

1. sociálnej služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb v nocľahárni, v nízko prahovom dennom centre
2. sociálnej služby v nízko prahovom dennom centre pre deti a rodinu, v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári
3. opatrovateľskej služby
4. prepravnej služby
5. odľahčovacej služby

f/ poskytuje základné sociálne poradenstvo

g/ môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa § 12

h/ uzatvára zmluvu

1. o poskytovaní sociálnej služby
2. o poskytnutí finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby
3. o uhradení ekonomicky oprávnených nákladov podľa § 71 ods. 6 s inou obcou alebo iným poskytovateľom sociálnej služby, ktorého zriadila iná obec, alebo vyšší územný celok a ďalšie

V ustanoveniach §§ 82 a 83 upravuje zákon o sociálnych službách úlohy obce v komunitnom rozvoji a komunitnom plánovaní:

§ 82 - Komunitný rozvoj, komunitná práca a komunitná rehabilitácia

1. Obec za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych problémov utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona, a na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu.
2. Komunitná práca je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu problémov v rámci miestneho spoločenstva, najmä rozvojom sociálnych služieb.
3. Komunitná rehabilitácia je koordinácia činnosti subjektov, ktorými sú najmä rodina, obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia sociálnych služieb, zdravotnej starostlivosti....

Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora jej

začlenenia do spoločnosti. Za účelom vykonávania komunitnej rehabilitácie sa môžu zriaďovať komunitné centrá.

§ 83- Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb

1. Obec podľa § 80 písm. a, vypracúva komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode.
2. Komunitný plán sociálnych služieb obsahuje najmä:
 - analýzu stavu poskytovaných sociálnych služieb v územnom obvode obce
 - analýzu požiadaviek prijímateľov sociálnej služby
 - analýzu sociologických údajov a demografických údajov v územnom obvode obce
 - určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb
 - časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb
 - spôsob vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb

Cieľom komunitného plánovania sociálnych služieb je:

- a/ posilňovať sociálnu súdržnosť všetkých obyvateľov obce
- b/ predísť sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín
- c/ opäť vtiahnuť do života komunity tých, ktorí stoja na jej okraji

Komunita a komunitný rozvoj:

Komunita je skupina osôb, ktorá žije v určitom zoskupení určenom najmä ulicou v obci alebo v časti a ktorú spájajú spoločné záujmy, hodnoty a ciele.

Obec utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.

Komunitná práca v oblasti poskytovania sociálnych služieb je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu sociálnych problémov v rámci miestneho spoločenstva, hlavne rozvojom sociálnych služieb.

Komunitná rehabilitácia v oblasti poskytovania sociálnych služieb je koordinácia činnosti subjektov – rodina, mesto, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia sociálnych služieb, poskytovatelia služieb zamestnanosti a poskytovatelia zdravotnej starostlivosti.

Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora jej začlenenia do spoločnosti.

Za účelom vykonávania komunitnej rehabilitácie sa môžu zriaďovať komunitné centrá.

Základná terminológia:

Prijímateľ sociálnej služby – je fyzická osoba, ktorá využíva sociálne služby, nakoľko sa ocitla v nepriaznivej sociálnej situácii.

Poskytovateľ sociálnej služby – je subjekt poskytujúci sociálne služby za podmienok stanovených zákonom alebo prostredníctvom právnickej osoby, ktorú zriadila na tento účel:

a/ verejný poskytovateľ – obec, vyšší územný celok

b/ neverejný poskytovateľ – neziskové organizácie, občianske združenia,...

Objednávateľ sociálnej služby - je ten, ktorý za službu platí, zriaďuje, objednáva, organizuje a zabezpečuje na ňu výberové konanie, predovšetkým štátna správa, samospráva, voľbami poverení zástupcovia, ale aj mimovládne organizácie alebo agentúry. Všetky tri strany majú v procese plánovania rovnaké práva a povinnosti, najmä v oblasti rozhodovania a finálnej podoby komunitného plánu.

Sociálna služba - je súbor odbornej, obslužnej alebo ďalšej činnosti, zamerané na:

- prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a podpora jej začlenenia do spoločnosti
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie
- prevenciu sociálneho vylúčenia

Sociálne bývanie:

Úlohou štátu v rámci sociálnej politiky je vytvárať legislatívne a ekonomické podmienky pre dostupnosť bývania aj domácnostiam s nízkymi príjmami a pre sociálne ohrozené skupiny obyvateľstva. Keďže časť obyvateľstva nedisponuje dostatočnými finančnými prostriedkami na kúpu bytu, ani takou výškou príjmu, ktorá by mu umožnila splácať hypotekárny úver, sú tieto domácnosti odkázané na pomoc verejného sektora.

Výstavbu nájomných bytov pre verejný nájomný sektor budú naďalej zabezpečovať hlavne obce. Je však potrebné vytvárať podmienky, aby sa do tejto výstavby mohli v širšej miere zapojiť aj neziskové organizácie a iné subjekty.

Sociálna politika v oblasti bývania definuje špeciálne formy bývania určené pre nasledovné kategórie:

1. občania, ktorí sa dostávajú do pozície skupín ohrozených sociálnym vylúčením, napr.:
 - občania, ktorí v dôsledku nízkej úrovne vzdelania a kvalifikácie vykonávajú iba príležitostné pomocné práce, prípadne sú bez práce,
 - ľudia s fyzickým alebo mentálnym postihnutím,
 - mládež po ukončení ústavnej alebo ochrannej výchovy,
 - starí ľudia, osamelí rodičia s deťmi a mnohohdetné rodiny,
 - občania marginalizovanej rómskej komunity.
2. marginalizované skupiny obyvateľstva, v najvyššej miere Rómovia, ktoré sa vyznačujú úplným

sociálnym vylúčením napríklad v dôsledku straty bydliska, dlhodobej nezamestnanosti, závislosti od drog, nedostatočnej sociálnej prispôsobivosti

Pre bývanie týchto skupín obyvateľstva treba vytvárať podmienky najmä v sociálnom bývaní zodpovedajúceho štandardu, alebo v prípade niektorých špecifikovaných sociálne ohrozených či vylúčených skupín v rôznych zariadeniach sociálnych služieb, v ktorých je poskytovaná osobitná sociálna alebo zdravotná starostlivosť a sú zabezpečené aj iné služby v závislosti od druhu a účelu zariadenia.

Do kategórie sociálneho bývania možno zahrnúť:

- nájomné byty vo verejnom nájomnom bytovom sektore vrátane malometrážnych bytov určených ako prvé bývanie pre mladé rodiny s tým, že nárok na takéto bývanie budú mať len domácnosti do stanovenej výšky príjmov,
- byty a iné formy bývania pre domácnosti s nízkymi príjmami a skupiny so špecifickými potrebami, ako napríklad byty pre občanov v sociálnej núdzi, s ťažkým zdravotným postihnutím, osamelých rodičov starajúcich sa o maloleté deti, mnohodedné rodiny, občanov po ukončení ústavnej alebo ochrannej výchovy, občanov s problémami sociálneho začlenenia a občanov bez prístrešia,
- byty nižšieho štandardu pre neplatičov nájomného a pre marginalizované skupiny obyvateľstva
- byty pre bývanie starších ľudí, pričom sa bude vychádzať z majetkových pomerov budúcich užívateľov.

Pre veľmi úzko špecifikované sociálne ohrozené, či vylúčené skupiny obyvateľstva je bytová otázka zabezpečená vo forme zariadení sociálnych služieb. Medzi tieto zariadenia je možné zaradiť detské domovy, zariadenia pre seniorov, domovy sociálnych služieb, útulky atď.

Zariadenia sociálnych služieb však neslúžia na zabezpečovanie bývania, ich prioritou je poskytovanie sociálnych služieb.

Núdz:

Hmotná núdza je stav, keď príjem občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan a fyzické osoby, ktoré sa s ním posudzujú, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením.

Sociálna núdza je stav, keď si občan nemôže sám zabezpečiť starostlivosť o svoju osobu, o svoju domácnosť, ochranu a uplatňovanie práv a právom chránených záujmov, alebo kontakt so spoločenským prostredím najmä vzhľadom na vek, nepriaznivý zdravotný stav, stratu zamestnania.

Životné minimum je spoločensky uznaná minimálna hranica príjmov fyzickej osoby, pod ktorou nastáva stav jej hmotnej núdze.

Osobitný príjemca je obec, alebo ak je to odôvodnené, iná právnická osoba alebo fyzická osoba. Osobitného príjemcu určuje rozhodnutím ÚPSVaR. Ak osobitný príjemca zabezpečuje dávku a príspevky vo vecnej forme, je povinný ich poskytovať za cenu obvyklú a na mieste dostupnom občanovi v hmotnej núdzi. ÚPSVaR určí osobitného príjemcu, ak sa doterajšou výplatoú dávky a príspevkov nedosiahol účel. ÚPSVaR určí osobitného príjemcu po jeho predchádzajúcom súhlase. ÚPSVaR uvoľní osobitného príjemcu, ak pominuli dôvody na jeho určenie. Obec je osobitným príjemcom dávky a príspevkov na základe rozhodnutia ÚPSVaR aj vtedy, ak súhlasí, že bude vykonávať funkciu osobitného príjemcu voči všetkým občanom vo svojom územnom obvode,

ktorým úrad priznal dávku a príspevky právoplatným rozhodnutím. Na takýto výkon osobitného príjemcu úrad s obcou uzatvorí dohodu. Osobitný príjemca zabezpečuje dávku a príspevky v peňažnej forme alebo vo vecnej forme a je povinný ich použiť len na prospech občana v hmotnej núdzi a fyzických osôb, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú. ÚPSVaR dohliada, ako ním určený osobitný príjemca plní svoje povinnosti.

Sociálne dávky:

V minulosti bola hodnota sociálnej dávky častokrát vyššia ako minimálna mzda, či iný príjem. V novom systéme dávky v hmotnej núdzi a príspevky k dávke motivujú občana zmeniť jeho sociálnu a životnú situáciu. Hlavným cieľom týchto zmien je, aby si ľudia vlastným pričinením, aktivitou či majetkom pomohli a neboli závislí od sociálnych príjmov.

Pomoc v hmotnej núdzi upravuje zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoc v hmotnej núdzi a zákon o zmene a doplnení niektorých zákonov, platných od 1. 1. 2014.

Jednorazovú dávku v hmotnej núdzi možno poskytnúť občanovi v hmotnej núdzi a fyzickým osobám, ktoré s ním spoločne posudzujú, ktorým sa vypláca dávka a príspevky najmä na:

- úhradu mimoriadnych výdavkov na nevyhnutné ošatenie
- základné vybavenie domácnosti
- zakúpenie školských potrieb pre nezaopatrené dieťa
- na mimoriadne liečebné náklady

túto dávku možno poskytnúť do výšky preukázaných skutočných nákladov, najviac však do výšky trojnásobku životného minima. V súčasnosti dávku vypláca samospráva.

Deti poberateľov dávky v hmotnej núdzi majú nárok na dotáciu na stravu. Dotáciu na stravu môžu čerpať žiaci základných škôl a deti v materských školách.

2. Analytická časť

2. 1. Analýza sociologických a demografických údajov

Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby jeho obyvateľov. Základným riadiacim dokumentom, ktorý usmerňuje všetky plánované rozvojové aktivity obce je PHSR obce. PHSR obce Halič deklaruje rozšírenú víziu obce takto:

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je rozvojovým dokumentom, ktorého cieľom je dosiahnutie trvalo udržateľného hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, s dôrazom na využitie miestnych zdrojov, pri súčasnom rešpektovaní limitů a zachovaní rovnováhy v jednotlivých zložkách života a životného prostredia. Úspešná implementácia PHSR môže v obci Halič napomôcť k zlepšeniu vybavenosti obce základnou infraštruktúrou, povzbudeniu podnikateľskej aktivity, rozvoju vidieckej turistiky, efektívnemu zvýšeniu využitia miestnych daností, aktivizácii miestneho obyvateľstva, oživeniu kultúrneho, športového a spoločenského života v obci, zlepšeniu sociálnej klímy a životného prostredia. Následne na to môže realizácia opatrení stanovených PHSR generovať príjmy a tým zvýšiť celkovú životnú úroveň obyvateľstva a zároveň postaviť pevné základy zodpovednej miestnej samosprávnosti.

Sociálna analýza je súhrn faktorov v oblasti sociálnej, technologickej, ekonomickej a politickej. Ide o problémy a zámery na celoštátnej či nadnárodnej úrovni, ktoré majú vplyv na miestny rozvoj sociálnych služieb. Jednotlivé faktory sa vzájomne ovplyvňujú a nemožno ich posudzovať oddelene.

Technologické faktory ovplyvnia tempo inovácií v technológiách, najmä informačných, podstatne zvyšujú produktivitu i kvalitu výroby. Z technologického hľadiska došlo k výraznému zlepšeniu kvality zariadení a objektov pre sociálne účely, s tým však súvisí aj nárast financií potrebných na ich získanie, prevádzku a údržbu. Postupná informatizácia spoločnosti spôsobuje, že informácie z akejkoľvek oblasti sú šírené a dostupné rôznym spôsobom. V súčasnosti je možné poskytovať sociálne služby s využitím telekomunikačných technológií.

Sociologické faktory majú najväčší vplyv na vývoj spoločnosti a to:

- demografické zmeny – znižovanie celkového počtu obyvateľov, znižovanie počtu detí a zvyšovanie počtu seniorov
- zmeny v životnom štýle – rýchle životné tempo, viac stresu a menej pohybových aktivít, konzumný spôsob života, nárast kriminality a drogových závislostí, zhoršujúci sa zdravotný a fyzický stav populácie, vplyv techniky a médií,
- oslabovanie tradičných ľudských hodnôt – zhoršovanie medziľudských vzťahov a komunikácie, peniaze ako meradlo hodnôt, kríza rodiny, zvyšovanie počtu rozvodov a detí narodených mimo manželstva.

Ekonomické faktory, ktoré svojimi zmenami za posledných dvadsať rokov ovplyvnili vývoj celej spoločnosti. V oblasti služieb vo verejnom záujme došlo k zmenám systému v oblasti organizácie, riadenia aj financovania. Od 1. júla 2002, kedy sa začala decentralizácia verejnej správy, prešli sociálne zariadenia a služby do pôsobnosti samospráv. Zariadenia získali viac kompetencií, v súčasnosti majú možnosť uchádzať sa o finančné prostriedky z fondov EÚ.

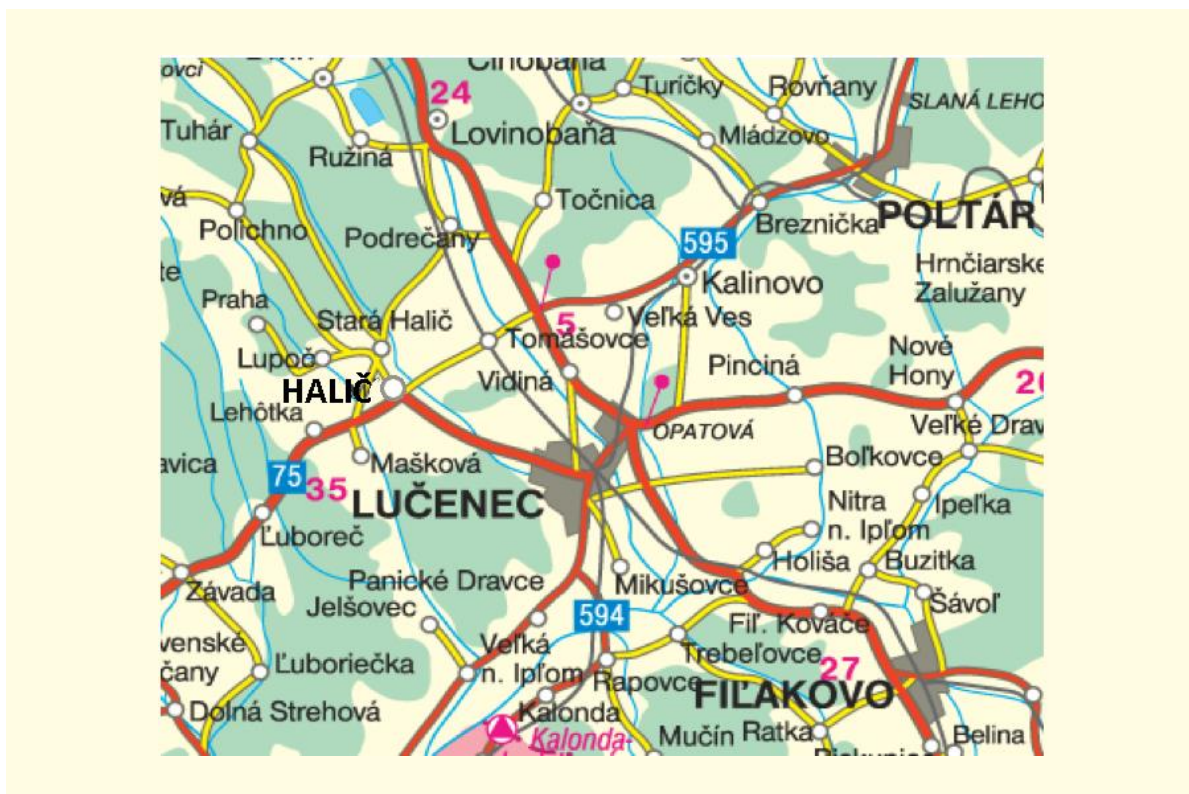
Politické faktory určuje parlament a vláda zákonmi a programovými vyhláseniami alebo rozhodnutím vstúpiť do EÚ a NATO, zavedenie eura na Slovensku. Programovým vyhlásením z augusta 2006 Vláda SR sa zaviazala poskytovať pre obyvateľov taký sociálny program, ktorý bude garantovať udržanie a rozvoj ľudských, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv, smerujúcich

k dôstojnej životnej úrovni každého človeka. Systém sociálnej politiky bude nastavený tak, aby bol sociálne spravodlivý, transparentný, trvalo finančne udržateľný a aby zabezpečil rovnosť príležitostí. K prioritám vlády v sociálnej oblasti patrí politika zamestnanosti, pracovné vzťahy a sociálny dialóg, sociálne zabezpečenie, podpora rodiny, podpora rodovej rovnosti a efektívnosti inštitúcií.

V snahe zabezpečiť kontinuitu a efektívnosť poskytovaných sociálnych služieb a súčasne v snahe podporiť zotrvanie ľudí odkázaných na pomoc čo najdlhšie v ich prirodzenom rodinnom prostredí v súčasnosti prebieha proces deinštitucionalizácie sociálnych služieb na Slovensku. Vláda SR schválila dňa 30. 11. 2011 Stratégiu deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti (ďalej len „Stratégia DI“). Slovenská republika sa týmto dokumentom hlási k celosvetovému trendu systematického odstraňovania dôsledkov dlhodobu uplatňovaného, ale už historicky prekonaného modelu inštitucionálnej izolácie a segregácie ľudí vyžadujúcich dlhodobú pomoc a starostlivosť v špecializovaných zariadeniach, menovite detí v náhradnej starostlivosti a ľudí so zdravotným postihnutím, seniorov, a jeho nahradenie alternatívnym modelom služieb a opatrení, svojím charakterom čo najviac podobným podmienkam bežného života.

Základným zámerom deinštitucionalizácie v Slovenskej republike je vytvorenie a zabezpečenie podmienok pre nezávislý a slobodný život všetkých občanov, odkázaných na pomoc spoločnosti, v prirodzenom sociálnom prostredí komunity, prostredníctvom komplexu kvalitných alternatívnych služieb vo verejnom záujme. Dňa 14. 12. 2012 bol schválený Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2012 – 2015. Vypracovanie Národného akčného plánu DI je jednou zo základných úloh Stratégie DI. Národný akčný plán DI predstavuje základný plánovací dokument Stratégie DI v oblasti prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb v Slovenskej republike v rokoch 2012 – 2015.

Poloha obce:

Obec Halič leží v severozápadnej časti Lučenskej kotliny, v doline Tuhárskeho potoka. Celková výmera územia obce je 2 181 ha. Intravilán obce leží v nadmorskej výške od 181 m n. m. – do 308 m n. m., stred obce vo výške 267 m n. m., územie sa zaraduje do klimaticky teplej oblasti, mierne suchej klímy, s malou inverziou teplôt. Pahorkatinný povrch chotára, v južnej časti porastený dúbavami a agáčinami, tvoria stredotretohorné íly, mladotretohorné piesky, karbonatické andezitové zlepenice, andezity a bazalty, čiastočne pokryté sprašou. Má illimerizované pôdy. Na svahoch hradného vrchu boli v rokoch 1820-1830 a 1870-1880 vysádzané cudzokrajné dreviny.

Poloha obce je veľmi výhodná vzhľadom na to, že obec sa nachádza v tichej prírodnej lokalite v blízkosti turisticky vyhľadaného miesta, blízkosti okresného mesta, s vybudovanou infraštruktúrou a preto je možné ju považovať za obec s veľkým potenciálom rozvoja, rekreácie a turistiky. Obec Halič je súčasťou okresu Lučenec je členom regiónu „Novohrad“, mikroregiónu „Novohradské podzámčie“ a územne patrí do Banskobystrického samosprávneho kraja.

Vznik obce:

Obec vznikla asi v 12. storočí pod hradom, ktorý bol sídlom panstva rodu Tomajovcov, od 15. storočia Lossonczyovcov a v rokoch 1554-1848 Forgáčovcov. Staré a cudzojazyčné pomenovania obce boli: Gach (1386), Galch (1424), Gaach (1435); maďarsky Gács. Dnešné pomenovanie obce Halič je od roku 1808.

Hrad bol v rokoch 1450-1451 v rukách jiskrovcov, v roku 1544 zručený, v roku 1612 obnovený, dobyli ho v roku 1682 Thököly, v roku 1703 Rákóczi, v roku 1709 cisárske vojská. Podhradie sa stalo mestekom v roku 1765. V rokoch 1554-1594 ho okupovali Turci. V roku 1828 tu žilo 1235 obyvateľov v 186 domoch. Popri poľnohospodárstve a ovocinárstve sa tu rozvinula hrnčiarska výroba. Vo Forgáčovskej súkenke založenej v roku 1764 inštalovali v roku 1832 parný stroj. Koncom 18. storočia pracovala aj manufaktúra na majoliku, papiereň, výroba ceruziek a mlyny. Do roku 1922 bol Halič sídlom okresu. V roku 1926 zrušili textilnú továreň. Bola tu veľká nezamestnanosť, v roku 1928 robotníctvo demonštrovalo proti nezamestnanosti. V rokoch 1938-1945 bola Halič pripojená k Maďarsku. 25. 1. 1945 ju oslobodila Sovietska armáda. V súčasnosti je moderná, rýchlo sa rozvíjajúca obec.

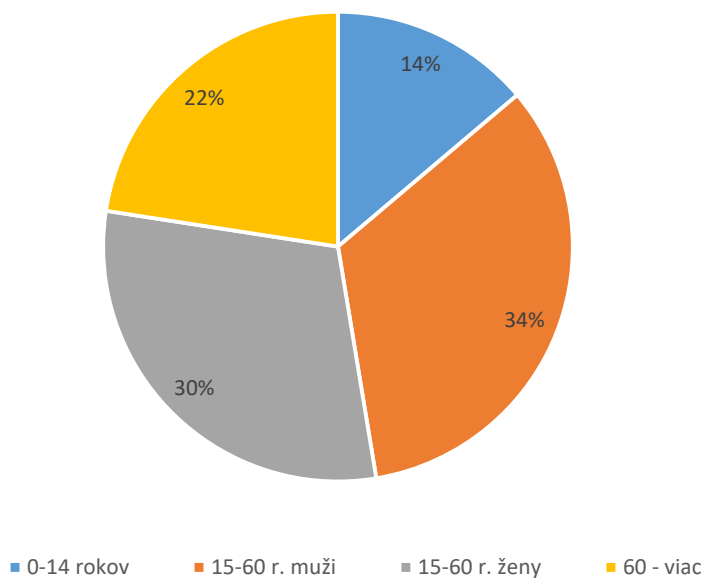
Charakter zloženia obyvateľstva prešiel početnými zmenami zapríčinenými osídľovaním v krízových rokoch.

2.2. Obyvateľstvo

V obci Halič podľa posledných údajov k 31. 12. 2015 býva 1647 obyvateľov. Štatistické údaje o vývoji počtu obyvateľov nám ukazujú že nárast obyvateľstva sa mení rozvojom hospodárstva v regióne a v poslednej dobe badať po náraste ustálenie počtu obyvateľstva. Podrobný vývoj obyvateľov obce ukazuje graf č. 2.

Obyvatelia obce: národnostne dominantná - slovenská národnosť 87,89%, ďalej maďarská 1,19 %, ukrajinská 1,13 %, česká 0,24 % a iná a nezistená 8,18 %. Rómska komunita je vykázaná ŠÚ 1,37%, ale túto komunitu je ťažké štatisticky vykázať, nakoľko sa hlási buď k slovenskej alebo inej národnosti. Údaj o trvale prihlásených Rómoch z obecného úradu hovorí o 3 % podiele rómskeho etnika v obci. Obyvatelia obce boli v minulosti prevažne poľnohospodári a remeselníci. Podľa ŠÚ SR v roku 1991 bol počet obyvateľov v obci 1659 a index starnutia 86,97, v roku 2013 v obci žilo 1 684 obyvateľov, z toho 851 žien (50,53%) a 833 mužov (49,47%) a index starnutia bol 163,09.

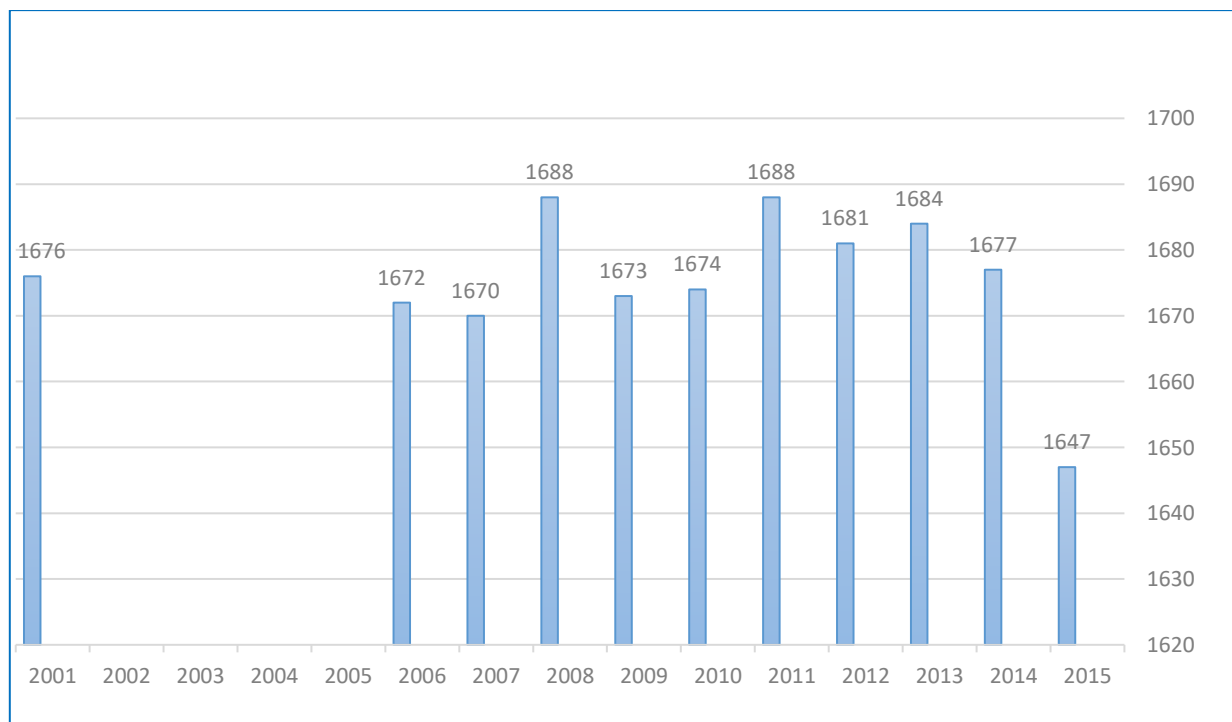
Graf č. 1 - Obyvateľstvo podľa vekovej štruktúry

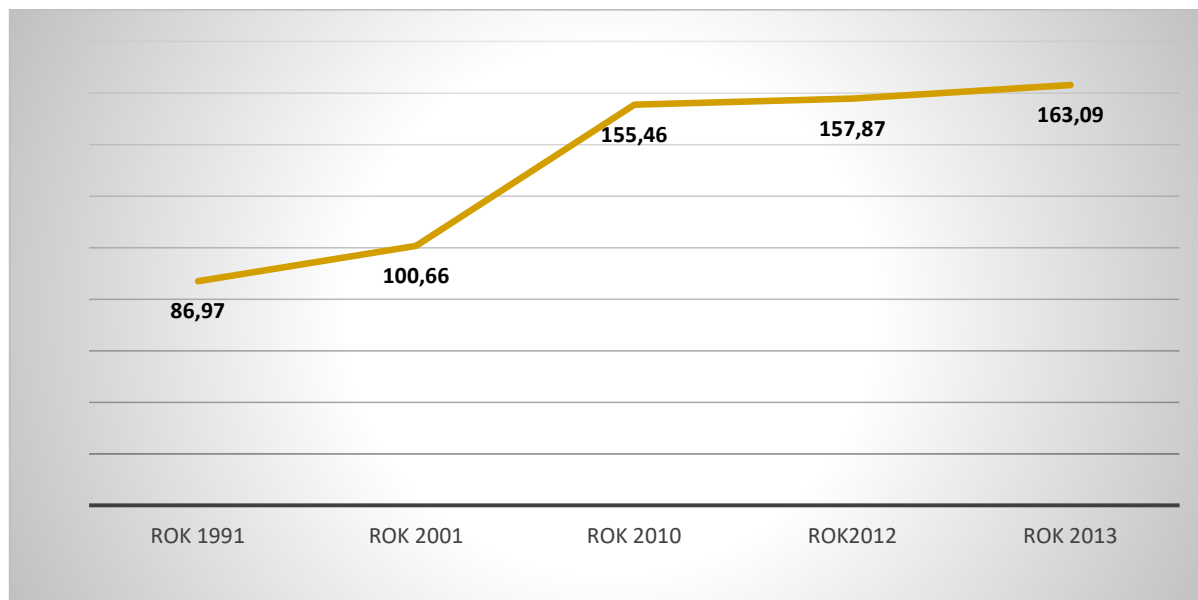

Index starnutia: 163,09

Zdroj: ŠÚ SR 2013

Graf č. 2 - Vývoj počtu obyvateľov obce Halič

Graf č. 3 - Index starnutia obyvateľov obce Halič

Vplyv demografického vývoja na vekové zloženie obyvateľstva v sledovaných skupinách sa od celorepublikového priemeru neodlišuje. Vekové zloženie obyvateľstva SR sa za posledných 10 rokov sa zmenilo, proces starnutia sa zintenzívnil.

Štatistické údaje a hlavne index starnutia nám ukazuje, že za posledných 10 - 15 rokov z vyrovnaného podielu obyvateľstva, obec postupne začala starnúť. Ako vidno z údajov index starnutia má nepriaznivý charakter a obec sa stále viac prepadáva do negatívnych čísiel. Jediná pomoc by bola nárast počtu obyvateľstva o mladé rodiny. Štruktúra obyvateľstva obce v dôsledku stagnácie počtu obyvateľov v predproduktívnom veku oproti nárastu poproduktívnym v blízkej budúcnosti prinesie aj demografický problém prestarnutie obyvateľstva a problém v sociálnej starostlivosti obyvateľstva.

Kvôli prevahe poproduktívneho obyvateľstva treba uvažovať o doplnení vhodnej formy poskytovania sociálnej služby v obci. Vhodnou alternatívou do budúcnosti môže byť rozšírenie poskytovania opatrovateľskej služby a stravovania. Treba preskúmať možnosť a potrebu poskytovania ambulantnej sociálnej služby v dennom stacionári a útulku.

2.3. Školstvo

V obci Halič sa nachádza výchovné zariadenie Základná škola s materskou školou. Školská výchova podľa dostupných údajov sa traduje už od prvej polovice 19. storočia.

Základná škola

Základná škola s celodennou prevádzkou bola odovzdaná do zriaďovateľskej právomoci obce v roku 2002. Výchovno-vzdelávací proces prebieha podľa platných učebných osnov a štandardov jednotlivých predmetov na I. stupni podľa základného variantu a štátneho vzdelávacieho programu I. stupňa základnej školy ISCED1, na II. stupni podľa druhého variantu učebných plánov a štátneho vzdelávacieho programu II. stupňa základnej školy ISCED2. Prevádzka školy je jednozmenná, popoludní prebieha výchovno-vzdelávacia činnosť v oddelení ŠKD, záujmová činnosť a organizované aktivity rôzneho charakteru. Žiaci majú zabezpečenú teplú stravu zo Školskej jedálne. V rámci mimoškolských aktivít existuje školský klub detí, ktorý ponúka jej členom rôzne formy trávenia voľného času. Škola využíva od roku 2001 internet a informačné a komunikačné technológie. Škola sa úspešne uchádza o rôzne projekty na získanie finančných prostriedkov na zvýšenie kvality výchovy, čo sa odzrkadľuje na úspešnosti žiakov na rôznych súťažiach. Základnú školu navštevujú aj žiaci z okolitých obcí. Na škole pracujú asistenti pre rómske deti. Na škole boli vykonané rekonštrukčné práce.

Počet žiakov v základnej škole je 240.

Materská škola

Pre deti predškolského veku je zabezpečená celodenná starostlivosť. V materskej škole pracujú kvalifikovaní pedagogickí zamestnanci, ktoré pripravujú pre deti bohatý edukačný program. Budova materskej školy je umiestnená v areáli s dostatkom zelene, ideálne pre celodenný pobyt detí a deti majú zabezpečenú teplú stravu. Materskú školu navštevujú deti vo veku od 3 do 6 rokov.

Počet detí v materskej škole je 55.

Zo sociálneho hľadiska existencia pedagogického dozoru v obci kladne vplýva na dospievajúcu mládež.

2.4. Služby

V obci je zastúpenie najmä drobných živnostníkov. Ich existencia na území obce značne vplýva na finančné možnosti obce a obyvateľstva. Všetky podnikateľské subjekty pôsobia na komerčnej báze. Niektorí podnikatelia majú len sídlo v obci a svoju podnikateľskú aktivitu vykonávajú mimo obce.

Miera ekonomickej aktivity v obci je okolo 49 %, časť obyvateľstva je napojená na štátne sociálne dávky. Narastá skupina občanov, ktorí nevedia hospodáriť s finančnými prostriedkami. Vyše 74 % ekonomicky aktívnych obyvateľov odchádza za prácou mimo obce. Chýbajú možnosti zamestnávať obyvateľov s najnižším vzdelaním.

Kultúra, šport, zdravotníctvo

Spoločenský život je aktívny a zúčastňujú sa ho všetky vekové kategórie od detí po seniorov. Zoznam spoločenských organizácií: DHZ Halič, TJ Slovan Halič, Urbár, Cirkevné organizácie, Matica slovenská, Hokejový klub HK Rekon, Hudobno-spevácka skupina Haličan,

Divadelný súbor Strašidlá, Haličské občianske združenie, Slovenský zväz záhradkárov, Klub slovenských turistov, Jožo Pročko deťom, n. o. ...

Športovo-rekreačné zariadenia a aktivity – Detské ihrisko, Futbalové ihrisko, Telocvičňa, futbal, turistika, cykloturistika, volejbal, Futbalové turnaje, Hasičské turnaje, Haličská stovka, Haličská motorkáreň, možnosti pre poľovníctvo ...

Kultúrne zariadenia a aktivity – Knižnica, Kultúrny dom ...
Fašiangy, Pochovávanie basy, Stavanie mája, Deň matiek, MDD, Haličské slávnosti, Haličská Plesovica, Deň obce, Posedenie so seniormi, Mikuláš, Vianočný koncert, Silvester...

V obci sa nachádza lekáreň a zdravotné stredisko s ambulanciou praktického lekára pre dospelých, ambulanciou pre deti a zubným lekárom.

Revitalizácia obce je dokončená.

Obec o dianí v obci informuje obyvateľstvo a širokú verejnosť prostredníctvom občasnika „Haličské zvesti“ a na internetovej stránke www.obechalic.sk.

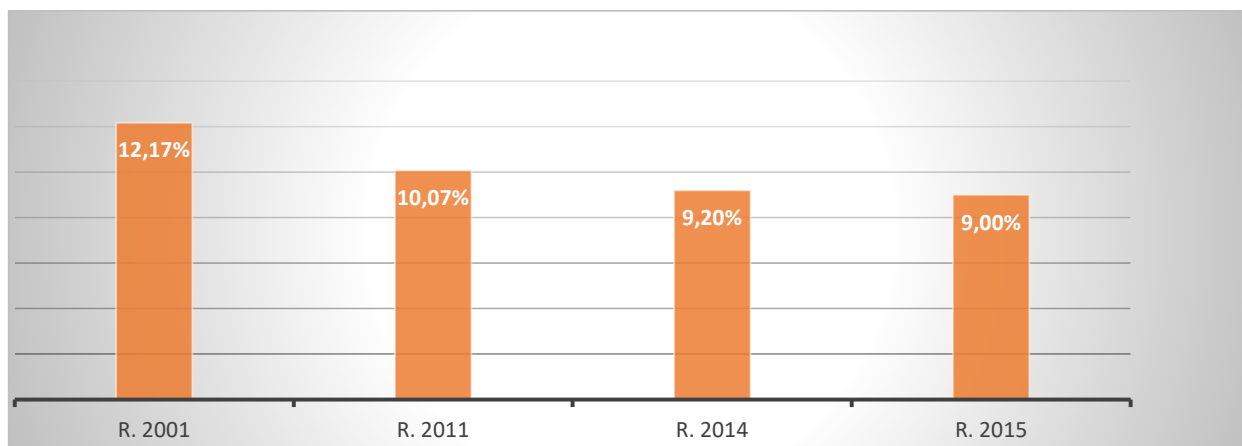
V obci sú vytvorené podmienky na uskutočňovanie rôznych obecných, kultúrnych a športových podujatí, ktoré poskytujú občanom i turistom ideálne podmienky na stretávanie sa pri rôznych príležitostiach a prostredie pre trávenie voľného času.

2.5. Nezamestnanosť

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo dochádza za prácou prevažne do okresného mesta, niektorí občania pracujú v zahraničí.

Najmenšie šance umiestniť sa na trhu práce majú hlavne starší občania nad 50 rokov, taktiež absolventi škôl, občania so zmenenou pracovnou schopnosťou, občania s nízkou úrovňou vzdelania a dlhodobo nezamestnaní. Kým pre starších ľudí je typické, že nie sú schopní pružne reagovať na zmenu trhu práce, absolventi škôl majú problém nájsť si svoje prvé zamestnanie kvôli nedostatočnej praxi.

Z dostupných informácií bol zostavený prehľad o miere nezamestnaných v obci:

ÚPSVaR Lučenec

Uvedené údaje odzrkadľujú na jednej strane pozitívny jav, že región drží nezamestnanosť na nižšej úrovni ako je slovenský priemer, ale na druhej strane badať odliv obyvateľstva za prácou z územia. Vyše 74 % ekonomicky aktívnych obyvateľov odchádza za prácou mimo obce. Počet uchádzačov sa bude pravdepodobne ešte zvyšovať z dôvodu redukovania prevádzok nielen v okresnom meste, ale aj v širokom okolí. V dôsledku tejto skutočnosti región zaznamenáva nepriaznivý trend vo vývoji ekonomiky a preto by sa mali podporovať aktivity podnikateľského sektora pri vytvorení nových pracovných miest.

2.6. Cieľové skupiny komunitného plánu

Cieľovým zameraním sociálnej práce je nielen jednotlivec, ale najmä skupina, komunita a sociálne prejavy, ktoré sa ich týkajú. Ide o subjekt, ktorý je definovaný spoločným znakom odvodeným od sociálneho znevýhodnenia, t. j. od znaku, ktorý ho posúva do polohy závislosti na iných osobách alebo na štátnych opatreniach. Celkový počet obyvateľov komunity má trvale klesajúcu tendenciu, čo preukazuje úbytok populácie ako aj migrácia, tento vývoj z dlhodobého hľadiska môže pôsobiť problémovo aj na oblasť sociálnych služieb.

Veková štruktúra, ktorá je súčasnosti relatívne stabilizovaná, má vzhľadom k vysokému rastu indexu starnutia a indexu ekonomickej závislosti jednoznačnú tendenciu ďalšieho a trvalého nárastu poproduktívnej kategórie populácie v komunite, čo je vo väzbe na ďalšie skutočnosti významným faktorom a indikátorom pre plánovanie sociálnych služieb, pri ktorých je nevyhnutné venovať vzrastajúcu pozornosť práve tejto vekovej kategórii, nakoľko starnutie nie je možné žiadnym spôsobom zastaviť.

Z dostupných demografických údajov na základe štatistického predpokladu sme vypočítali počet občanov, ktorí budú potrebovať istú formu sociálnej pomoci, prípadne sociálnych služieb. Použili sme pri tom orientačné údaje, ktoré vymedzujú potrebu sociálnych služieb vo vzťahu k veku, miere závislosti na pomoci pri sebaobslužbe a zdravotného postihnutia.

Sociálne znevýhodnené skupiny v našej obci môžeme rozdeliť na:

- a) seniori
- b) nezamestnaní
- c) deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia
- d) nezamestnaní a zamestnanci s nízkym vzdelaním
- e) uchádzači o zamestnanie so zdravotným postihnutím
- f) občania so sociálnymi a spoločenskými problémami.

Obec sa v rámci svojich možností snaží kompenzovať určité sociálne znevýhodnenie.

2.6.1. SENIORI

Identifikácia problémov:

- osamelí seniori so zdravotnými problémami
- nie je vyriešená bezbariérovosť v obci

Služby určené seniorom sú poskytované občanom, ktorí dosiahli vek rozhodný pre priznanie starobného dôchodku a ocitli sa v situácii vyžadujúcej podporu komunity, je možné charakterizovať túto skupinu týmito spoločnými prejavmi:

- predlžovanie individuálneho aj priemerného veku
- nárast miery chorobnosti a tým aj závislosti na sociálnej pomoci
- vdovstvo – skôr, či neskôr strata životného partnera a s tým súvisiace sociálne a ekonomické zmeny
- stále existujúci využiteľný potenciál jedincov k aktivitám vo svoj prospech aj v prospech komunity

Z hľadiska početnosti ide i jedinú sociálnu kategóriu populácie, ktorá má trvale a prirodzene vzostupnú tendenciu svojho rastu premietajúcu nárastu v porovnaní k pomeru k ostatným kategóriám populácie komunity.

Podľa údajov ŠÚ SR máme k dispozícii tieto údaje:

Rok	Počet obyv.	Predproduk. vek	%	Produk. vek	%	Poproduk. vek	%
2010	1674	229	13,68	1070	65,05	356	21,27
2012	1681	235	13,98	1075	63,95	371	22,07
2013	1684	233	13,83	1071	63,60	380	22,57

Zdroj: statistics.sk

Občania nad 60 rokov tvoria vyše 22 % z celkového počtu obyvateľov, to znamená, že ide o najväčšiu skupinu odkázanú alebo perspektívne odkázanú na sociálne služby. Keď porovnáme jednotlivé roky, tak vidíme, že počet a podiel ľudí poproduktívneho veku má narastajúcu tendenciu. Podľa prepočtov bude umiestnenie v zariadení pre seniorov a domove sociálnych služieb, ako aj permanentnú opatrovateľskú službu potrebovať viac odkázaných obyvateľov.

Obec vytvára technické a materiálne podmienky na činnosť seniorskej organizácie v dennom centre v obci Halič, ktorá organizuje pre seniorov kultúrno-spoločenské aktivity v obci. Svojou aktivitou inšpiruje mladšiu generáciu v obci. Denné centrum pre seniorov je zapísaná do Registra poskytovateľov sociálnych služieb Banskobystrického samosprávneho kraja, obcou Halič. Príspevok z rozpočtu obce na rok 2015 bol 2.861,- €.

Terénna opatrovateľská služba - Opatrovateľská služba je starostlivosť v domácom prostredí, zatiaľ je to jediná forma terénnych sociálnych služieb v komunite obce pre kategóriu seniorov. Obsah a rozsah ich poskytovania je prevažne zameraný na samotnú a limitovane chápanú opatrovateľskú službu poskytovanú len v časovo úzko vymedzenom rozsahu, ktorý dovoľuje vykonávať len vlastné úkony pomoci a ošetrovateľských činností. Celodenné poskytovanie opatrovateľskej služby v súčasnosti je v prevádzke pre 2 opatrovaných. Náklady na opatrovateľskú službu na rok 2016 sú vo výške 10.564,- €. Vlastná legislatíva na poskytovanie sociálnej služby na území obce Halič je vypracovaná a schválená obecným zastupiteľstvom – VZN č. 5/2014. Táto služba je zapísaná do Registra poskytovateľov sociálnych služieb Banskobystrického samosprávneho kraja, obcou Halič.

Jedáleň pre dôchodcov v obci nie je, v prípade potreby stravovanie obecný úrad vie zabezpečiť zo školskej jedálne a od registrovaného dodávateľa stravy. Postup a podmienky pri poskytovaní stravovania dôchodcom a zdravotne postihnutým občanom v obci nie sú upravené zásadami alebo VZN. Stravu odoberá priemerne 15 stravníkov denne.

Obec dopláca ekonomicky oprávnené náklady za jedného obyvateľa obce umiestneného v sociálnom zariadení. Bezbariérovosť v obci nie je riešená.

Potreby rozvoja služieb:

- Rozvoj terénnych sociálnych služieb s cieľom zotrvania seniorov v prirodzenom prostredí domácnosti
- Preskúmanie možnosti a potreby vytvorenia ambulantnej sociálnej služby v dennom stacionári.
- Na základe vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 532/2002, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie treba vyriešiť bezbariérovosť v obci.

2.6.2. NEZAMESTNANÍ A ZAMESTNANCI S NÍZKYM VZDELANÍM

Identifikácia problémov

- skupina občanov stratila záujem o prácu a zamestnanie
- chýbajú možnosti zamestnať obyvateľov s nízkym vzdelaním
- chýba systém motivácie a sprevádzania pre rozvoj zamestnanosti – agentúra podporovaného zamestnávania, príležitostných prác, podporovanej práce
- narastá skupina občanov, ktorí nevedia hospodáriť s finančnými prostriedkami

V spolupráci s ÚPSVaR Lučenec, obec organizuje verejnoprospešné práce - menšie obecné služby a aktivačnú činnosť. Vo väčšine prípadov sa jedná o najodkázanejšie skupiny občanov. Uvedené činnosti sa vykonávajú v súlade so zákonom 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti. Obec, podľa zákona 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, s uchádzačmi o zamestnanie uzatvára Dohody o podmienkach vykonávania menších obecných služieb. V rámci tejto činnosti podporuje udržiavanie pracovných návykov u osôb, ktoré majú problém uplatniť sa na trhu práce. Dlhodobu nezamestnanosť občanov sa stávajú čoraz väčším problémom. Najčastejším dôvodom dlhodobého zotrvávania v režime nezamestnanosti je ich nedostatočné alebo minimálne vzdelanie a nízka zručnosť pre potreby trhu práce. Túto skupinu nezamestnaných charakterizuje predčasné ukončenie vzdelania, nevyhovujúca kvalifikácia z pohľadu ponuky voľných pracovných miest, strata pracovných návykov a motivácia pracovať, čím sa stávajú neuplatniteľní na trhu práce. Cieľom zámeru je zlepšenie pracovných návykov, zlepšenie životných podmienok znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie a zotrvanie v pracovnom procese aj po skončení doby poskytovania príspevku. Obec má záujem pomôcť svojim občanom v hmotnej núdzi zamestnať sa. Pre občana je to okrem finančného aj morálne ocenenie, že je užitočný a má možnosť zaradiť sa do kolektívu. Nezanedbateľná je aj možnosť vylepšiť si rodinný rozpočet. U dlhodobu nezamestnaných klesá s časom aj sebavedomie a tým aj schopnosť prezentovať sa pred potenciálnym zamestnávateľom.

Aktivačná činnosť a menšie obecné služby sú zamerané najmä na údržbu verejných priestranstiev a obecných budov, zber biologického odpadu a celkovo na zlepšovanie životného prostredia. V súčasnosti túto činnosť vykonáva 38 obyvateľov. Finančné prostriedky zabezpečuje obec a v prípade aktivačnej činnosti ÚPSVaR Lučenec.

Obec v rámci národného projektu „Šanca na zamestnanie“ v spolupráci s ÚPSVaR Lučenec v zmysle zákona 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti v znení neskorších predpisov, každoročne zamestná niekoľko občanov z radov nezamestnaných. Finančné prostriedky na tieto pracovné miesta z väčšej miery poskytuje ÚPSVaR. Obec sa na financovaní mzdových nákladov na uvedené pracovné miesta podieľa vo výške 5 – 20 %.

2.6.3. DETI, MLÁDEŽ A RODINY V RIZIKU SOCIÁLNEHO VYLÚČENIA

Identifikácia problémov

- deti zo sociálne slabších rodín majú stravovacie problémy
- nevhodné trávenie voľného času
- rodiny s deťmi sú často na hranici životného minima

Do tejto cieľovej skupiny spadajú

- všetky rodiny s deťmi na území obce, ktoré sú príjemcami niektorých sociálnych služieb, predovšetkým však:
 - matky s maloletými deťmi
 - viacdetné rodiny a mladé rodiny
 - neúplné rodiny
 - matky a ženy, ktoré sú obeťami domáceho násillia
- deti a mládež, pričom právny poriadok Slovenskej republiky pozná pojmy dieťa, maloletý a mladistvý. S prihliadnutím na tradície demografickej štatistiky na Slovensku, ale aj štandardné štatistické zisťovania OSN sa aj na Slovensku definuje mládež ako veková skupina od 15 do 26 rokov. Cieľovú skupinu mládež možno vnímať v dvoch rovinách
 - deti a mládež ako najcitlivejšia skupina obyvateľstva
 - skupina osôb, ktorá sa nachádza v krízovej alebo nepriaznivej sociálnej situácii:
 - deti žijúce v nevyhovujúcom rodinnom prostredí (zanedbávané zo strany rodičov – nedostatočná úroveň záujmu a starostlivosti o výchovu, zabezpečovanie základných životných potrieb a pod.)
 - deti zo sociálne slabších rodín
 - deti ohrozené syndrómom CAN (týrané, zneužívané a zanedbávané)
 - deti a mládež s poruchami správania a s problémom záškoláctva
 - mládež po ukončení ústavnej starostlivosti

Vývin a budúcnosť detí a mládeže je vo veľkej miere ovplyvňovaná sociálnymi problémami a zmenami v spoločnosti. Veľký vplyv na ich psychický, fyzický a sociálny vývin má krízová alebo nepriaznivá situácia v rodine.

Skupinu detí a mládeže do 26 roku života tvorí v obci približne ...%. Deti a mládež sú organizované najmä v športových kluboch. Majú k dispozícii futbalové ihrisko, multifunkčné ihrisko, telocvičňu, posilňovňu a prírodu v okolí obce. Možnosť kultúrneho vyžitia je v kultúrnom dome

/Obecná knižnica, veľká a malá sála/, kde sa nacvičujú divadlá, stretávajú hudobníci a koná sa množstvo kultúrnych podujatí. Hlavnou úlohou kultúrneho centra v obci Halič je udržiavať, podporovať a rozvíjať kultúrne a duchovné hodnoty, starať sa o národné kultúrne dedičstvo, rozvíjať miestne a celonárodné hodnoty a tradície, podieľať sa na vytváraní nových, podporovať a rozvíjať na dobrovoľnej báze tvorivé záujmovo-umelecké, vzdelávacie a voľno časové aktivity jednotlivcov i rôznych skupín obyvateľstva.

Základná škola s materskou školou v obci zabezpečuje nielen výchovno-vyučovací proces, ale svojou krúžkovou činnosťou umožňuje deťom tráviť voľný čas hodnotne a zmysluplne.

Obec v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci, ZŠ s MŠ Halič a inými inštitúciami

- vykonáva osobitného príjemcu prídavkov na deti, ktoré zanedbávajú povinnú školskú dochádzku
- pravidelne navštevuje ohrozené rodiny a vykonáva kontroly prostredia, v ktorom deti vyrastajú
- finančne podporuje rozvoj kultúry a športu
- poskytuje svoje objekty na kultúrne a športové aktivity
- podporuje a organizuje aktivity na zmysluplné trávenie voľného času

Obec má vypracovanú vlastnú legislatívu ohľadne sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately na sanáciu krízovej situácií v rodine a na ochranu práv a právom chránených záujmov detí – VZN č. 3/2009.

Rodinám, ktoré sa ocitli v hmotnej núdzi poskytuje jednorázový príspevok – dávku v hmotnej núdzi v zmysle VZN č. 1/2006.

Obec momentálne nemá umiestnené deti z obce v náhradnej rodinnej starostlivosti, alebo reedukačnom zariadení. V detskom domove je umiestnené jedno dieťa.

Potreby rozvoja služieb:

- podpora preventívnych aktivít a poradenstva zameraných na elimináciu rizikových a nežiadúcich javov (prevencia záškoláctva, šikanovania, delikvencie, zvýšeného násillia, bezpečného používania internetu, prevencie drogových závislostí a pod.), s osobitným zreteľom na ochranu a podporu detí a mládeže zo sociálne slabých rodín
- podpora aktivít zmysluplného trávenia voľného času a podpory zdravého životného štýlu s cieľom predchádzania rizikovým a nežiadúcim javom
- rozvoj voľnočasovej infraštruktúry
- rozvoj spolupráce so subjektmi (štátne, občianske združenia a neziskové organizácie) poskytujúcimi sociálne, právne, psychologické a ostatné poradenstvo cieľovej skupine
- podpora medzigeneračnej solidarity (spoločné aktivity seniorov a mládeže) komunitného dobrovoľníctva
- podpora vlastného „organizovania sa“ mládeže a zapájania sa do verejných služieb.

2.6.4. ZDRAVOTNE POSTIHNUTÍ OBČANIA

Identifikácia problémov

- chýba možnosť zamestnať zdravotne postihnuté osoby
- nie je vyriešená bezbariérovosť v obci

Jedná sa o skupinu občanov, ktorej sociálne problémy vznikajú ako následok ich zdravotného postihnutia, ktoré sú buď vrodené alebo získané úrazom, či chorobou počas ontogenézy.

Pojem postihnutie zahrňuje fyzickú, mentálnu alebo zmyslovú poruchu, ktorá môže mať prechodný alebo trvalý charakter. Zdravotné postihnutie je významnou okolnosťou, ktorá ovplyvňuje život jedinca a kladie na neho i na jeho okolie značné nároky. Zdravotné postihnutie so sebou vedľa zdravotných a duševných problémov prináša častokrát i sociálny hendikep, pretože bráni vykonávať niektoré aktivity, čo môže viesť až k sociálnemu vylúčeniu. Zdravotne postihnutí sú preto skupinou osôb so špecifickými potrebami.

Podľa charakteru postihnutia rozdeľujeme občanov so zdravotným postihnutím do piatich základných kategórií:

- mentálne a psychické postihnutia
- zmyslové postihnutia
- postihnutia pohybového aparátu
- kombinované postihnutia
- ostatné postihnutia (mnohé majú charakter civilizačných ochorení)

Každá z uvedených kategórií postihnutí má rozdielne dopady na sociálne následky postihnutia a tým aj na špecifické potreby a formy pomoci spoločnosti pri ich uspokojovaní. Zákon o sociálnych službách venuje dostatočný priestor v oblasti poskytovania sociálnych služieb čo sa týka sortimentu ich druhov ako aj foriem poskytovania. Mimo oblasť sociálnych služieb je najdôležitejším právnym predpisom v novej legislatíve podpora sociálneho začlenenia fyzických osôb s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti.

V obci nefunguje miestna organizácia postihnutých osôb. Kvôli adresnosti pri riešení problémov zdravotne postihnutých, bolo by vhodné založiť miestnu organizáciu v obci.

Pre túto cieľovú skupinu v súčasnosti obec zabezpečuje opatrovateľskú službu v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách. Pre zdravotne postihnutých občanov, ako aj seniorov je stravovanie zabezpečené v školskej jedálni, prípadne dovoz stravy z iných stravovacích zariadení /podľa požiadaviek jednotlivých občanov. Na preklopenie zlej životnej situácie, v prípade potreby, obec poskytuje jednorázovú sociálnu výpomoc – jednorázový príspevok v hmotnej núdzi.

Potreby rozvoja služieb:

- rozvoj terénnych sociálnych služieb
- vlastné organizovanie sa – vytvorenie miestnej organizácie zdravotne postihnutých osôb
- vyriešenie bezbariérovosti v obci
- rozvoj súčasných a ďalších aktivít v oblasti kultúrneho vyžitia a trávenia voľného času

2.6.5. OSOBY OHROZENÉ SOCIÁLNYM VYLÚČENÍM

Ide o vnútorne štruktúrovanú skupinu osôb:

- osoby vracajúce sa z výkonu trestu odňatia slobody,
- osoby, proti ktorým je vedené trestné stíhanie,
- osoby ohrozené trestnou činnosťou,

- osoby, ktorých spôsob života a životné návyky vedú ku konfliktu so spoločnosťou,
- osoby bez prístrešia,
- obeť násilia a trestných činov,
- osoby závislé na alkohole, či iných návykových toxikomániach a závislostiach,
- osoby žijúce v sociálne vylúčených rómskych lokalitách,
- osoby plnoleté po ukončení ústavnej výchovy,
- osoby žijúce v náhradnej rodine,
- osoby ovplyvnené okamžitou alebo dlhodobou krízovou situáciou,
- osoby s problémom adaptácie,
- dlhodobo nezamestnaní,
- etnické menšiny

Identifikácia problému

- chýbajú preventívne sociálne opatrenia a financie
- narastá skupina občanov, ktorí nevedia hospodáriť s finančnými prostriedkami
- skupina občanov stratila záujem o prácu a zamestnanie
- informácie pre občanov o možnostiach sociálnej pomoci nie sú dostatočné a na požadovanej úrovni
- násilie v rodinách spojené so závislosťou na alkohole
- pasivita občanov riešiť veci verejné
- vandalizmus, násilie, drogové závislosti, alkohol

Vzhľadom k rôznorodosti skupiny a neexistencii štatistických údajov v požadovanej štruktúre a skladbe je možné počet skupín a zvlášť v niektorých jej kategórii len odhadnúť. Táto skupina ľudí patrí medzi najviac ohrozené sociálnou inklúziou. Ich sociálna situácia už dlhodobo determinuje vysoká miera nezamestnanosti, najmä dlhodobej, závislosť na dávkach sociálneho systému, nízka úroveň vzdelania a bývania, nezodpovedný prístup k životu a požívanie návykových látok vo zvýšenej miere. Treba podotknúť, že dlhodobé sociálne dávky a príspevky udržiavajú ľudí v pasivite, nevplývajú na ľudí motivačne, aby zmenili svoju sociálnu a životnú situáciu. Obec v rámci svojich finančných možností podporuje ich začlenenie do spoločnosti. Ak vezmeme prevenciu ako celok od sekundárnej po primárnu, ako predchádzanie vzniku nežiaducich spoločenských situácií včasným odstraňovaním ich príčin, tak zameranie sociálnej prevencie by malo byť najvyšším princípom predchádzania patologických javov a krízovým situáciám rodinách.

Treba zvážiť možnosť vytvorenia osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi, aby sa dávky sociálneho systému využívali na ten účel, na ktorý sú poskytované štátom. Vyhľadávanie, nápravné a rehabilitačné postupy na dosiahnutie pozitívnej zmeny spadajú pod kompetencie samosprávy, aby mohli v súčinnosti s rodinou zabezpečiť základné životné podmienky. Na to, ale v samospráve často nie je dostatok vzdelaných a odborne fundovaných sociálnych pracovníkov a problém je aj v nízkej výkonnosti ekonomiky, ktorá nedokáže zabezpečiť dostatok finančných prostriedkov na sociálnu prevenciu.

Počet osôb sociálne odkázaných v obci je 38, pre ktorých bola zabezpečená potravinová pomoc.

Pre túto cieľovú skupinu obec zabezpečuje svojimi zamestnancami základné sociálne poradenstvo. Obec taktiež v spolupráci s ÚPSVaR Lučenec využíva aktuálne formy pomoci a zamestnáva dlhodobo nezamestnané osoby.

Potreby rozvoja služieb:

- rozvoj terénnej sociálnej práce zameranej na prekonanie nepriaznivej sociálnej/životnej situácie cieľovej skupiny
- vykonať prieskum možnosti a potreby vytvorenia Komunitného centra a prípadne útulku

2.7. Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb

Pri spracovaní analýzy vychádzame z manuálu, ktorý vypracoval kolektív autorov Socioklubu: "Metodika socio-demografickej analýzy vybavenosti územných celkov službami sociálnej starostlivosti".

Zvolená metóda analýzy umožňuje porovnať predpokladanú potrebu sociálnych služieb s existujúcimi službami pre identifikované skupiny občanov a určiť:

- dostatkovosť/nedostatkovosť jednotlivých druhov a typov sociálnych služieb
- proporcionálnosť/vyváženosť rozloženia sociálnych služieb

Sociálna infraštruktúra je určená na uspokojovanie potrieb obyvateľstva. Jej rozmiestňovanie je spojené so štruktúrou osídlenia ako aj veľkosťou obce. Zameranie a koncentrácia zariadení sociálnej infraštruktúry je priamo spojená s potrebou racionalizovať dostupnosť k nej, stanoviť ich optimálnu kapacitu vo vzťahu k dopytu. Zmenou spoločensko - ekonomického systému došlo k prerozdeleniu zdrojov a financovanie sociálnej infraštruktúry medzi štátnu správu, miestnu a regionálnu samosprávu a súkromný sektor.

V obci nepôsobí sociálne zariadenie, v ktorom je možné zabezpečiť sociálnu službu odkázaným v zariadení. V blízkosti obce sa nachádza sociálne zariadenie, najbližšie v Lučenci, kde je možnosť zabezpečiť potrebné sociálne služby v zariadení. Sociálne služby pre túto sociálnu skupinu v súčasnosti zabezpečuje aj rodina s využitím ďalších systémov sociálneho zabezpečenia a pomoci cez dávky.

Na koordináciu sociálnej služby má obec vytvorenú kumulovanú funkciu a pri Obecnom zastupiteľstve v Haliči je vytvorená aj sociálno-zdravotná komisia, ktorá okrem iného plní tiež funkciu vyhľadávania a evidencie občanov odkázaných na sociálnu službu. Posúdenie odkázanosti na sociálne služby obec vykonáva v spolupráci so sociálnym pracovníkom Mestského úradu Lučenec.

Pre seniorov a invalidných občanov je zabezpečená činnosť v Dennom centre pre seniorov Halič.

Je potrebné preskúmať možnosti vytvorenia sociálneho zariadenia pre potreby obce a regiónu v spolupráci s VÚC, regionálnym združením obcí alebo s tretím sektorom, nakoľko za niekoľko rokov kvôli prestarnutiu obyvateľstva môže vzniknúť problém so sociálnymi službami v obci. Preto obec podporuje aktivity subjektov na vytvorenie sociálneho zariadenia pre potreby obce a regiónu. Vo výhľadovom pláne je permanentné zabezpečenie opatrovateľskej služby. Treba preskúmať možnosť a potrebu vytvorenia ambulantnej sociálnej služby v dennom stacionári, komunitného centra a útulku. Ďalšie činnosti závisia od finančnej možnosti obce a záujme subjektov na poskytovanie sociálnych služieb.

Obec participuje na zabezpečovaní stravovania a výdaja stravy, najmä z radov dôchodcov a zdravotne postihnutých občanov. Stravovanie a rozvoz stravy v prípade potreby je zabezpečené.

Obec poskytuje najmä tieto sociálne služby:

- dohľad nad nesvojprávnymi občanmi (spolupráca s okresným súdom)
- funkcia osobitného príjemcu (prídavky na deti, sociálne dávky)

- návštevy jubilujúcich starších občanov (narodeniny, výročia svadby)
- stretnutia dôchodcov
- pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....).
- poskytovanie finančnej podpory – jednorázová dávka v hmotnej núdzi
- v prípade potreby zabezpečenie opatrovateľskej služby
- v prípade potreby zabezpečenie stravovania občanov odkázaných na poskytovanie soc. služieb
- sociálna služba v Dennom centre pre seniorov

2.8. Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb

Obec Halič v budúcnosti počíta s nárastom počtu obyvateľov v kategórii predproduktívneho len v prípade celkového nárastu počtu obyvateľstva. Je potrebné počítať s celoslovenskou tendenciou starnutia populácie a čoraz väčšími požiadavkami na sociálne služby najmä pre občanov v poproduktívnom veku. Štatistické údaje nám ukazujú, že podiel ľudí v poproduktívnom veku má narastajúcu tendenciu a podiel predproduktívnych stagnuje. Z toho vyplýva, že jedine nárast počtu obyvateľstva o mladé rodiny môže udržiavať index starnutia /IS/ v želateľných medziach.

Podľa údajov ŠÚ SR máme k dispozícii tieto údaje:

Rok	Počet obyv.	Predproduk. vek	%	Produk. vek	%	Poproduk. vek	%	IS
2001	1676	302	18,02	1070	63,84	304	18,14	100,66
2010	1674	229	13,68	1089	65,05	356	21,27	155,46
2012	1681	235	13,98	1075	63,95	371	22,07	157,87
2013	1684	233	13,83	1071	63,60	380	22,57	163,09

Zdroj: statistics.sk

Keď porovnáme percentuálny podiel rómskeho obyvateľstva v obci za posledné roky tak vidíme klesanie štatistického podielu. Kým ešte v roku 1991 bol podiel rómskeho etnika v obci 3,13 %, v roku 2001 - 2,03 % a pri sčítaní obyvateľstva v roku 2011 len 1,36 %.

Základné sociálne služby podľa potrieb obyvateľov obce sú zabezpečené. Podľa prieskumu potrieb a požiadaviek s ohľadom na budúce potreby by bolo vhodné sa orientovať na:

- rozšírenie formy sociálnych služieb podľa konkrétnych požiadaviek na zabezpečenie:
 - poskytovanie sociálnej služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia,
 - nepriaznivého zdravotného stavu,

- dovŕšenia dôchodkového veku,
- terénnej sociálnej služby
- vyriešenie bezbariérovosti v obci
- podporu vytvorenia sociálneho zariadenia pre potreby obce

2.9. SWOT analýza v sociálnej oblasti

Silné stránky	Slabé stránky
• právo na poskytnutie sociálnych služieb je zaručené rovnako všetkým občanom • záujem obce o strategické plánovanie a rozvoj sociálnych služieb pre občanov • zdravotné stredisko a zariadenia výchovnovzdelávacej činnosti v obci • existencia infraštruktúry na voľnočasové aktivity • aktívne spoločenské organizácie • zabezpečená sociálna služba pre odkázaných občanov • možnosť stravovania odkázaných občanov • existencia sociálno-zdravotnej komisie • existencia miestnej organizácie seniorov • široká škála kultúrno-spoločenských aktivít v obci • blízkosť okresného mesta a tým dostupnosť rozmanitých služieb	• chýbajúce komplexné zariadenie sociálnych služieb • absentuje ponuka finančne dostupných nájomných bytov • nedostatočne vybudovaný systém včasného zachytenia rodiny v ohrození • nie je vyriešená bezbariérovosť v obci • nedostatok adekvátnych pracovných príležitostí • nedostatočná aktivizácia občanov a podnikateľov • nedostatok finančných prostriedkov na rozširovanie rozsahu a druhu sociálnych služieb • nedostatok odborného personálu
Príležitosti	Ohrozenia
• získanie mimorozpočtových zdrojov (ŠR, štrukturálne fondy EÚ...) na rozvoj sociálnych služieb • využitie dotačných schém zameraných na kultúrno-spoločenské aktivity a zlepšenie kvality života v obci • zváženie inštitútu partnerstva pri poskytovaní sociálnych služieb • využitie členstva v Mikroregióne... na rozvoj sociálnych služieb, preventívnych aktivít, kultúrnych a voľnočasových aktivít pre cieľovú skupinu komunitného plánu • rozvinúť a využiť dobrovoľníctvo v obci s cieľom zvyšovať kvalitu života v komunite • práca s verejnosťou za účelom zvyšovania zodpovednosti a aktívnej účasti pri riešení životných situácií • využitie nových nástrojov aktívnych opatrení trhu práce	• starnúca populácia • nárast miery obyvateľov odkázaných na sociálne služby • nespolupráca zo strany cieľovej skupiny • zneužívanie sociálnych výhod časťou cieľovej skupiny • nárast chudoby • vysoký podiel nezamestnaných mladých ľudí a dlhodobo nezamestnaných • hrozby plynúce z nezodpovedného správania sa klientov v rôznych formách závislosti, zadĺžených klientov a pod. • nezáujem verejnosti o komunitné aktivity • pretrvávajúca absencia obecných zdrojov na rozvoj sociálnych služieb

3. Strategická časť

3.1. Strategické ciele komunitného plánu

Základným strategickým a plánovacím dokumentom usmerňujúcim rozvoj obce je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce. Komunitný plán ako strednodobý rozvojový dokument rešpektuje globálny cieľ, strategický cieľ a priority obce naformulované v PHSR.

Strategická časť komunitného plánu sa zameriava na stanovenie stratégie v oblasti rozvoja sociálnych služieb či už rozvojom služieb priamo v obci, rozvojom partnerstva obcí navzájom alebo so sociálnymi zariadeniami. Vychádza z údajov uvedených v analytickej časti dokumentu a z aktuálnych stratégií, ktoré ovplyvňujú dané problematiku.

Základným cieľom je zabezpečenie vyvážených sociálnych služieb podľa potrieb obyvateľov obce, predchádzanie sociálnej exklúzie rizikových skupín obyvateľstva a rozvoj komunitného života. Pre dosiahnutie základného cieľa sú formulované konkrétne ciele a opatrenia, ktoré sa budú v období rokov 2017 – 2022 monitorovať a vyhodnocovať. Pri ich realizácii je dôležitá správna koordinácia a spoluúčasť subjektov obce, poskytovateľov sociálnych služieb, ako aj samotných príjemcov týchto služieb, s efektívnym využitím ich súčasných personálnych a finančných kapacít a so zameraním sa na získanie všetkých dostupných finančných zdrojov, vrátane prehodnotenia priorít obecného rozpočtu smerom k navýšeniu v oblasti sociálnych služieb.

3.1.1. Strategické ciele pre cieľovú skupinu seniori

V súlade s požiadavkami je nutné udržať existujúce služby a rozšíriť tie sociálne služby, ktoré v obci absentujú. Ide o terénne sociálne služby, ktoré zabezpečujú zotrvanie obyvateľov v ich domácom prostredí, kde sú zvyknutí a kde sa cítia v bezpečí a kde majú vytvorené sociálne väzby.

Opatrenie 1.1.

Zabezpečovanie terénnych sociálnych služieb podľa potrieb cieľovej skupiny so zreteľom na ich zotrvanie v domácom prostredí

Popis opatrenia:

- ✓ analýza potrieb cieľovej skupiny v oblasti potreby sociálnych služieb,
- ✓ analýza možnosti financovania terénnych sociálnych služieb,
- ✓ zabezpečenie terénnych sociálnych služieb.

Predpokladané dopady opatrenia:

- ✓ zotrvanie obyvateľov odkázaných na sociálne služby v ich prirodzenom prostredí,
- ✓ zabezpečenie sociálnych služieb podľa potrieb obyvateľstva.

Finančné zdroje:

- ✓ rozpočet obce
- ✓ spolufinancovanie – prijímatelia sociálnych služieb

Opatrenie 1.2.

Zabezpečenie možnosti stravovania

Popis opatrenia:

- ✓ analýza potrieb cieľových skupín,
- ✓ zabezpečenie dodávateľov stravy,
- ✓ zabezpečenie informovanosti občanov v Haličských zvestiach, na webovom sídle obce...

Predpokladané dopady opatrenia:

- ✓ zlepšenie informovanosti občanov

Finančné zdroje:

- ✓ rozpočet obce

Opatrenie 1.3.

Vydanie informačných materiálov „Sprievodca sociálnymi službami“

Popis opatrenia:

- ✓ Vypracovanie a vydanie informačných materiálov o poskytovaných sociálnych službách v okrese Lučenec a priľahlých okresoch formou bulletinu
- ✓ Zverejnenie získaných informácií na webovom sídle obce
- ✓ Poskytnutie spracovaných informácií v papierovej forme na požiadanie

Predpokladané dopady opatrenia:

- ✓ vyššia informovanosť o jednotlivých druhoch sociálnych služieb a o poskytovateľoch sociálnych služieb

Finančné zdroje:

- ✓ rozpočet obce

3.1.2. Strategické ciele pre cieľovú skupinu nezamestnaní a zamestnanci s nízkym vzdelaním

Opatrenie 2.1.

Zlepšenie pracovných návykov

Popis opatrenia:

- ✓ organizovanie verejnoprospešných prác – menších obecných služieb a aktívnej činnosti

Predpokladané dopady opatrenia:

- ✓ zlepšenie pracovných návykov
- ✓ zlepšenie životných podmienok

Finančné zdroje:

- ✓ ÚPSVaR Lučenec
- ✓ rozpočet obce

3.1.3. Strategické ciele pre cieľovú skupinu deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia

Negatívne javy predovšetkým u mládeže sa objavujú v súčasnosti čoraz častejšie. Ich riešenie je už retroaktívnou činnosťou príslušných orgánov, inštitúcií a predovšetkým rodičov. Dôležité je preto vytvárať aktivity na predchádzanie týmto javom, t. j. posilnenie prevencie.

Opatrenie 3.1.

Rozvoj sociálno-preventívnych programov pre deti a mládež

Popis opatrenia:

- ✓ úzka spolupráca so ZŠ s MŠ v obci
- ✓ analýza uskutočňovaných aktivít v oblasti prevencie sociálno-patologických javov,
- ✓ navrhnutie plánu a smerovania budúcich preventívnych aktivít
- ✓ nadviazanie spolupráce s relevantnými zainteresovanými stranami (polícia, ÚPSVR organizácie verejného sektora uskutočňujúce preventívne aktivity)

Predpokladané dopady opatrenia:

- ✓ zníženie sociálno-patologických javov u detí a mládež
- ✓ zvýšenie informovanosti v oblasti sociálno-patologických javov
- ✓ včasné podchytenie vznikajúcich problémov a predchádzanie krízovým situáciám

Finančné zdroje:

- ✓ rozpočet obce

Opatrenie 3.2.:

Podpora aktivít mládeže v obci

V súčasnej dobe rozmáhajúceho sa virtuálneho trávenia voľného času je potrebné vytvárať podmienky k aktívnemu tráveniu voľného času mládeže. Práve podpora takýchto aktivít napomôže zníženiu negatívnych javov, zvyšovaniu súdržnosti spoločnosti a prevencii sociálnej izolácie. V obci je možnosť športového vyžitia mládeže na úrovni a mládež v obci je organizovaná najmä v športových kluboch.

Popis opatrenia:

- ✓ zistenie potrieb mládeže na rozvoj aktivít pre ňu
- ✓ vytvorenie platformy na stretávanie sa mládeže (združenie, klub alebo pod.)
- ✓ zabezpečenie priestorov pre aktivity mládeže
- ✓ pokračovať v organizácii tradičných kultúrnych a športových podujatí
- ✓ podieľať sa na vytváraní nových voľnočasových aktivít

Predpokladané dopady opatrenia:

- ✓ zabezpečenie možnosti mládeže na vlastné organizovanie sa
- ✓ aktívne trávenie voľného času
- ✓ zvyšovanie súdržnosti mládeže v obci

- ✓ zníženie výskytu sociálno-patologických javov a kriminality
- ✓ vzájomné spoznávanie a posilnenie väzieb medzi mládežou

Finančné zdroje:

- ✓ rozpočet obce

Opatrenie 3.3.:

Podpora aktivít pre rodiny

Popis opatrenia:

- ✓ zistenie potrieb rodín (predovšetkým matiek s deťmi, osamelých rodičov) v oblasti rozvoja aktivít a infraštruktúry pre nich
- ✓ realizácia aktivít pre rodiny

Predpokladané dopady opatrenia:

- ✓ rozšírenie možností stretávania sa a trávenia voľného času pre rodiny
- ✓ zlepšenie spoločenského života rodín v obci

Finančné zdroje:

- ✓ rozpočet obce

3.1.4. Strategické ciele pre cieľovú skupinu zdravotne postihnutí

Opatrenie 4.1.:

Zabezpečenie bezbariérového prístupu do verejných objektov v obci

Popis opatrenia:

- ✓ analýza stavu bezbariérových vstupov do verejných objektov
- ✓ zabezpečenie bezbariérového vstupu alebo alternatívneho vstupu do verejných budov.

Predpokladané dopady opatrenia:

- ✓ uľahčenie samostatného a bezpečného pohybu a vstupu do verejných objektov v obci

Finančné zdroje:

- ✓ dotácia z MPSVaR
- ✓ dotácie iných organizácií
- ✓ rozpočet obce

Opatrenie 4.2.:

Vytvorenie miestnej organizácie zdravotne postihnutých osôb

Popis opatrenia:

- ✓ zistenie počtu zdravotne postihnutých obyvateľov
- ✓ analýza potrieb cieľovej skupiny

Predpokladané dopady opatrenia:

- ✓ rozšírenie možností stretávania sa a trávenia voľného času

Finančné zdroje:

- ✓ rozpočet obce

3.1.5. Strategické ciele pre cieľovú skupinu osoby ohrozené sociálnym vylúčením

Opatrenie 5.1.:

Zváženie osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi, resp. iných dávok a príspevkov

Popis opatrenia:

- ✓ analýza potrieb cieľovej skupiny

Predpokladané dopady opatrenia:

- ✓ účelné využívanie dávok sociálneho systému

Finančné zdroje:

- ✓ rozpočet obce

Opatrenie 5.2.:

Rozvoj neformálneho vzdelávania životných zručností

Popis opatrenia:

- ✓ zvýšenie gramotnosti pre osoby bez vzdelania

Predpokladané dopady opatrenia:

- ✓ začlenenie spoločensky neprispôsobivých osôb do pracovného a spoločenského života

Finančné zdroje:

- ✓ UPSVaR
- ✓ rozpočet obce

4. Monitorovanie a hodnotenie komunitného plánu

Monitorovanie komunitného plánu bude priebežne vykonávať sociálno-zdravotná komisia. Jedenkrát ročne sociálno-zdravotná komisia vykoná hodnotenie. Správu o plnení cieľov komunitného plánu predloží obecnému zastupiteľstvu.

Záver

Komunitný plán sociálnych služieb obce Halič na obdobie rokov 2017 – 2022 prioritne podporuje rozvoj terénnych sociálnych služieb, zosúladienie rodinného a pracovného života, zameriava sa na podporu tvorby pracovných príležitostí pre občanov ohrozených sociálnym vylúčením a na podporu aktívneho starnutia.

Spracovaním Komunitného plánu sociálnych služieb obce Halič sa v obci pristúpilo ku komplexnému komunitnému plánovaniu, cieľom ktorého je:

- zmapovanie a vyhodnotenie situácie v oblasti sociálnych služieb v obci,
- naštartovanie systematického a transparentného plánovania rozvoja sociálnych služieb za účasti všetkých dotknutých subjektov a vytvorenie efektívne fungujúceho miestneho partnerstva týchto subjektov,
- stanovenie a realizácia strategických cieľov a opatrení rozvoja sociálnych služieb obce,
- vytvorenie nástroja pre rozhodovanie manažmentu obce v oblasti sociálnych služieb.

Úspech realizácie strategických cieľov a opatrení stanovených v komunitnom pláne bude podmienený mierou spolupráce dotknutých subjektov a vhodným zabezpečením finančných, materiálnych a personálnych podmienok potrebných na rozvoj sociálnych služieb v obci.

Halič, január 2017

Dokument bol prerokovaný a schválený

Na Obecnom zastupiteľstve dňa2017.

Prílohy:

Dotazník pre občanov obce Halič

• **Ako dlho žijete v obci Halič?**

- ☐ menej ako 5 rokov ☐ viac ako 30 rokov
☐ 5 – 15 rokov ☐ iné
☐ 16 – 30 rokov

• **Na koho sa obrátite v prípade, že by ste potrebovali získať informácie o niektorej forme sociálnych služieb ?**

- ☐ obrátim sa na človeka, ktorý sa s podobným problémom stretol
☐ kontaktujem organizácie, o ktorých viem, že podobné služby poskytujú
☐ získam informácie z internetu
☐ opýtam sa na úradoch
☐ takéto informácie nevyhľadám
☐ neviem, doteraz som sa s takou situáciou nestretol/a

• **Ako by ste postupovali v prípade trvalého postihnutia člena Vašej rodiny ?**

- ☐ snažil/a by som sa zaistiť starostlivosť sám/sama, príp. využiť pomoc blízkych ľudí
☐ využil/a by som služby poskytované v domácom prostredí
☐ spoľahol/la by som sa na pomoc inštitúcií
☐ iné /vypíšte/
☐ neviem

• **Prosíme, označte všetky služby, ktoré v súčasnej dobe užívate Vy osobne alebo Vám blízka osoba:**

- ☐ poradenstvo
☐ klub mládeže
☐ klub dôchodcov
☐ služby pre seniorov – jedáleň, opatrovateľská služba, ZPS ...
☐ služby pre osoby so zdravotným postihnutím – denný stacionár,
 prepravná služba ...
☐ sociálna byty
☐ iná /vypíšte/

☐ bez odpovede

5. Kto využíva danú službu ?

- ☐ senior
- ☐ dieťa so zdravotným postihnutím
- ☐ osoba so zdravotným postihnutím
- ☐ dlhodobo choré dieťa
- ☐ dlhodobo chorý dospelý
- ☐ osoba ohrozená závislosťou
- ☐ človek v nepriaznivej životnej situácii / strata bývania, domáce násilie ...
- ☐ nezamestnaný/á
- ☐ iná odpoveď
- ☐ bez odpovede

6. Ktoré z nasledujúcich skupín obyvateľov obce si podľa Vás zaslúžia viac pozornosti ?

/max. 4 odpovede/

☐ rodiny s malými deťmi	☐ občania v prechodnej sociálnej kríze
☐ rodiny s deťmi so zdravotným postihnutím	☐ neprispôsobiví občania
☐ deti a mládež	☐ nezamestnaní
☐ seniori	☐ etnické menšiny
☐ osoby so zdravotným postihnutím	☐ iná skupina
☐ dlhodobo chorý	☐ neviem
☐ osoby ohrozené závislosťou	

7. Na ktoré oblasti pomoci by sa malo obec v budúcnosti viac zamerať ? /max 3 od./

- ☐ rozvoj služieb poskytovaných v domácnostiach
- ☐ linka dôvery
- ☐ osobná asistencia, opatrovateľská služba
- ☐ služby pre seniorov – jedáleň, ZPS
- ☐ služby pre osoby so zdravotným postihnutím – stacionár, prepravná služba
- ☐ chránené dielne – riešenie zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím
- ☐ starostlivosť o osoby ohrozené závislosťou
- ☐ iné
- ☐ neviem

Štatistické otázky

Aké je zloženie Vašej domácnosti ?

☐ jednotlivec	☐ obaja rodičia s dieťaťom
☐ jeden rodič s dieťaťom	☐ manželia bez detí
☐ viacgeneračná domácnosť	☐ iný typ

Aké je Vaše zamestnanie ?

☐ zamestnanec	☐ dôchodca
☐ študent	☐ invalidný dôchodca
☐ podnikateľ	☐ nezamestnaný
☐ bez odpovede	

Koľko máte rokov ?

☐ menej ako 25	☐ 56 – 65
☐ 26 – 35	☐ 66 – 75
☐ 36 – 45	☐ 76 a viac
☐ 46 – 55	☐ bez odpovede

Aké je Vaše najvyššie dokončené vzdelanie ?

☐ základné	☐ vyššia odborná škola
☐ stredné	☐ vysokoškolské
☐ stredné s maturitou	☐ bez odpovede

Ako by ste hodnotili životnú úroveň Vašej domácnosti ?

☐ veľmi dobrá	☐ veľmi zlá
☐ skôr dobrá	☐ bez odpovede
☐ skôr zlá	

Ste muž alebo žena ?

☐ muž	☐ žena